

Nr 209.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till landsfogdarna m. fl. för budgetåret 1946/47; given Stockholms slott den 8 mars 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och finansdepartementen anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller.

I årets statsverksproposition (femte huvudtiteln, punkterna 212 och 213) har Kungl. Maj:t på min hemställan föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, beräkna dels till Landsfogdarna m. fl.: Avlöningar ett förslagsanslag av 347 000 kronor, dels ock till Landsfogdarna m. fl.: Omkostnader ett förslagsanslag av 90 000 kronor. I samband härmed erinrade jag om att Kungl. Maj:t genom beslut den 29 juni 1945 uppdragit åt landsfogden i Örebro län H. A. Enhörning och statspolisintendenten G. Å. L. Thulin att såsom sakkunniga inom socialdepartementet verkställa utredning rörande behovet av landsfogdeassistenter i länen ävensom vissa andra landsfogdeorganisationen berörande frågor samt att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i de ämnen, som utredningen avsåge.

Sedan nämnda sakkunniga numera inkommit med förslag till vissa åtgärder i här antydda hänseenden, har jag ansett mig böra upptaga förevarande anslagsfrågor till slutlig beredning.

Inledning.

I skrivelse den 29 april 1944 anförde *föreningen Sveriges landsfogdar* i huvudsak följande.

I 18 och 19 §§ domsagostadgan den 11 juni 1943 föreskrives att tingsnotarie för att kunna förordnas att utföra vissa på tingssekreterare ankommande göromål, förvalta häradshövdingeämbete eller såsom ordförande i häradsrätten handlägga vissa mål och ärenden skall hava, för olika fall bestämd tid, tjänstgjort som tingsnotarie eller tingsnotarieaspirant. Enligt 20 § samma stadga må emellertid med tjänstgöring i domsaga till en tid av högst sex månader likställas väl vitsordad tjänstgöring under samma tid i hovrätt eller vid rådhusrätt, i vilken enligt gällande bestämmelser jämte borgmästaren sitta minst två lagfarna ledamöter, eller såsom biträde åt landsfogde eller förste stadsfiskalen i Stockholm eller såsom biträde åt ledamot av Sveriges advokatsamfund.

Enligt gällande avlöningsbestämmelser utgår till tingsnotarieaspirant ett arvode av 200 kronor i månaden och till tingsnotarie ett arvode av 350 kronor i månaden. För avlöande av aspirant, vilken såsom biträde tjänstgör hos landsfogde, finnas medel icke anslagna. Hos föreningens medlemmar hava vid upprepade tillfällen anmält sig unga jurister, som i stället för domsagotjänstgöring önskat praktisera viss tid å landsfogdeexpedition. Då vederbörande erhållit upplysning om att han under sådan tjänstgöring icke kunde påräkna någon ersättning, har han föredragit att förlägga hela tiden för tingsmeriteringen till domsaga, där lön kunde påräknas.

Enligt föreningens mening är det av icke ringa betydelse, att bestämmelserna i 20 § domsagostadgan erhålla praktisk tillämpning och icke bliva ett stadgande enbart på papperet. Ur utbildningssynpunkt får det anses angeläget, att den tingsmeriterade juristens erfarenhet blir så allsidig som möjligt, vare sig han i fortsättningen ämnar ägna sig åt domarbanan eller åt annan juridisk verksamhet. För den blivande domaren i synnerhet torde en tids tjänstgöring som advokat eller åklagare vara av utomordentligt värde. För rekryteringen av åklagarbanan är det ock av stor betydelse, att unga jurister i större utsträckning än som hittills varit fallet kunna förlägga någon del av sin tingsmeritering till en åklagarexpedition, varvid de få tillfälle att pröva, om de äga sådan fallenhet och håg för åklagaryrket att de efter avslutad tingstjänstgöring vilja fortsätta på åklagarbanan. Enligt kungörelsen den 24 april 1942, nr 220, om antagande av aspiranter å landsfiskalstjänst, har för juris kandidat, som önskar vinna befördran å landsfiskalsbanan, föreskrivits bland annat 2 månaders provtjänstgöring hos landsfogde. Ehuru man vid rekryteringen av landsfiskalsbanan närmast räknat med, att bland juris kandidaterna erhålla icke tingsmeriterade aspiranter, skulle ju en tingsmeriterad jurist, som vill ägna sig åt banan, vinna tid om han i stället för tingstjänstgöring fullgör motsvarande tjänstgöring å landsfogdeexpedition och denna tid tillgodoräknas honom av antagningsnämnden.

En förutsättning för att 20 § domsagostadgan skall få någon praktisk

betydelse torde förvisso vara, att den unge juristen under i denna paragraf omförmäld tjänstgöring kan påräkna samma ersättning som en tingsnotariesaspirant. Såsom biträde å landsfogdes expedition utför han även ett för staten nyttigt arbete, som icke skäligen bör lämnas oersatt.

Under hänvisning till det anförda hemställde föreningen, att Kungl. Maj:t ville till prövning upptaga frågan om tillerkännande av arvode åt juris kandidat, som å landsfogdeexpedition fullgjorde i 20 § domsagostadgan omförmäld tjänstgöring.

I utlåtande över framställningen förklarade sig *statskontoret* icke hava något att erinra mot att juris kandidat under här avsedd tjänstgöring erhöle ett efter värdet av arbetet avpassat arvode. Såsom förutsättning borde emellertid gälla att behov av arbetskraft påvisats föreligga. Statskontoret ansåg emellertid, att ifrågavarande spörsmål borde behandlas i samband med en prövning av behovet av arbetskraft å landsfogdeexpeditionerna.

Justitiekanslersämbetet anförde bl. a., att det syntes vara mest följdriktig, att tjänstgöring å landsfogdeexpedition jämväl i avlöningshänseende likställdes med domsagotjänstgöringen. Ämbetet underströk i samband härmed, att även för en jurist, som ej valde åklagarbanan, en tids utbildning hos landsfogde vore av stort värde. Särskilt gällde detta i fråga om en blivande domare.

I utlåtande den 28 juni 1945 i anledning av framställningar om anställandet av landsfogdeassistenter i vissa län, anförde justitiekanslersämbetet bland annat, att ämbetet infortrat viss utredning från berörda landsfogdar i ändamål att söka bilda sig en uppfattning om arbetsbördan i de olika länen. Men den inkomna utredningen hade emellertid endast kunnat giva en bristfällig ledning vid frågans bedömande. För att man med större trygghet skulle kunna bedöma behovet av assistenttjänster fordrades enligt ämbetets förmenande ytterligare utredning helst på ort och ställe av personer, som ägde kännedom om landsfogdes arbete. Ämbetet ville alltså föreslå, att en utredning i här angivna syfte komme till stånd. Vid utredningen syntes böra övervägas, huruvida icke med hänsyn till arbetsförhållandena i vissa län vore påkallat att bereda landsfogdarna där arbetsförstärkning, även om sådant behov icke förelåge kontinuerligt året runt. Detta borde möjligen kunna ske genom att ambulerande landsfogdeassistenttjänster inrättades. I detta sammanhang kunde omnämnas, att statspolisassistenttjänsten kommit att besättas med aspiranter å åklagarbanan, och att denna befattning måhända borde vara organiserad på samma sätt som landsfogdeassistenttjänsterna.

Ämbetet framhöll vidare önskvärdheten av att landsfogdeassistenterna erhöle en förbättrad löneställning.

Med anledning av här omförmälda framställningar uppdrog Kungl. Maj:t som inledningsvis nämndes den 29 juni 1945 åt landsfogden i Örebro län H. A. Enhörning och statspolisintendenten G. Å. L. Thulin att såsom sak-

kunniga inom socialdepartementet verkställa utredning rörande behovet av landsfogdeassistenter i länen ävensom de frågor i övrigt, som berördes i dessa framställningar.

Utredningsmännen hava den 24 januari 1946 överlämnat en promemoria angående behovet av landsfogdeassistenter i länen m. m.

Över nämnda promemoria hava yttranden avgivits av justitiekanslersämbetet, samtliga länsstyrelser efter hörande av vederbörande landsfogde, statskontoret och allmänna lönenämnden ävensom av föreningen Sveriges landsfogdar och Sveriges yngre juristers förening.

Nuvarande förhållanden.

Nu gällande bestämmelser rörande anställandet av landsfogdeassistenter hos landsfogdarna i vissa län grundar sig på ett beslut av 1935 års riksdag (proposition nr 185; riksdagens skrivelse nr 260).

Enligt den i anledning av riksdagsbeslutet utfärdade kungörelsen den 24 april 1935, nr 155, om landsfogdeassistenter (ändrad genom kungörelser nr 34/1941 och 373/1943) tillkommer det Kungl. Maj:t att i län, där landsfogden med hänsyn till omfattningen av honom åliggande göromål är i behov av rättsbildat biträde, förordna att hos landsfogden skall finnas anställd landsfogdeassistent.

Befattningen såsom landsfogdeassistent tillsättes genom förordnande av länsstyrelsen i samråd med justitiekanslersämbetet och efter förslag av landsfogden. Sådant förordnande må endast meddelas den, som avlagt för utövande av domarämbetet föreskrivna kunskapsprov och

a) under sammanlagt minst två och ett halvt år tjänstgjort såsom rättsbildat biträde i domsaga eller vid rådhusrätt, i vilken enligt gällande bestämmelser jämte borgmästaren sitta minst två lagfarna ledamöter, samt därunder innehåft förordnande att tjänstgöra såsom ordförande i häradsrätt eller såsom ledamot i rådhusrätt som nyss sagts; samt

b) undergått teoretisk och praktisk polisutbildning enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

Förordnande såsom landsfogdeassistent meddelas för sex kalendermånader räknat från och med den 1 juli eller den 1 januari eller för tolv kalendermånader räknat från och med förstnämnda dag eller för återstående del av sålunda angivna tider.

Såsom en allmän regel för landsfogdeassistents tjänstgöring gäller, att assistenten är pliktig att under landsfogdens ledning biträda denne i hans ämbetsgöromål och att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter landsfogden lämnar beträffande tjänstgöringen.

Landsfogdeassistent har sålunda, att enligt i kungörelsen närmare angivna bestämmelser biträda landsfogden med förekommande göromål å den-

nes expedition samt att deltaga i förundersökning rörande brott, som skall åtalas av landsfogden, ävensom upprätta protokoll över förundersökningar, i fall där detta ej ombesörjes av annan polismyndighet.

Landsfogdeassistent, som efter vederbörliga förordnanden tjänstgjort inom åklagar- och polisväsendet under sammanlagt minst ett år — därav minst sex månader såsom landsfogdeassistent och minst tre månader antingen å landsfiskalskontor eller å stadsfiskalskontor i stad med rådhusrätt, i vilken enligt gällande bestämmelser jämte borgmästaren sitta minst två lagfarna ledamöter — må av länsstyrelsen i samråd med justitiekanslersämbetet kunna förordnas att, i den omfattning nämnda myndigheter bestämma, på eget ansvar fullgöra på landsfogden ankommande ämbetsgöromål. När skäl därtill äro, må länsstyrelsen i samband med dylikt förordnande tilldela assistenten den landsfogden tillkommande häktningsrätten ävensom anförtro assistenten sådan befattning med frågor om kvarhållande av för brott mistänkt person eller om beslag, skingringsförbud samt hus- och kroppsrsannsakan, som tillkommer landsfogde.

Landsfogdeassistent anställles såsom extra tjänsteman och skall i sådan egenskap tillhöra 18 lönegraden i den i civila icke-ordinarie reglementet intagna löneplanen för extra tjänstemän, dock att landsfogdeassistent skall äga årligen åtnjuta semester under 20 dagar.

Efter att under sammanlagt ett och ett halvt år hava tjänstgjort såsom landsfogdeassistent må landsfogdeassistent anställas såsom extra ordinarie tjänsteman i 19 lönegraden. För anställande av landsfogdeassistent såsom extra ordinarie tjänsteman må med tjänstgöring såsom landsfogdeassistent likställas tjänstgöring såsom vikarie för landsfogde ävensom efter första förordnandet som landsfogdeassistent infallande tjänstgöring under högst sex månader såsom vikarie för landsfiskal eller stadsfiskal i stad med rådhusrätt, i vilken enligt gällande bestämmelser jämte borgmästaren sitta minst två lagfarna ledamöter.

För närvarande finnas landsfogdeassistenter förordnade i nio län. Efter det 1936 års riksdag fattat beslut rörande anställandet av sådana befattningshavare medgav Kungl. Maj:t, att från den 1 juli 1936 landsfogdeassistenter finge anställas i Stockholms, Malmöhus, Älvsborgs, Gävleborgs och Västernorrlands län. Den 24 mars 1939 förordnades att landsfogdeassistentbefattningen i Älvsborgs län skulle överflyttas till Västerbottens län. Efter utbrottet av det andra världskriget fingo landsfogdarna efter hand nya maktpåliggande arbetsuppgifter och behovet av kvalificerad biträdes hjälp åt landsfogdarna blev härigenom större. Bland annat till följd härav hava extra landsfogdeassistenter mera stadigvarande varit anställda i Göteborgs och Bohus, Värmlands och Kopparbergs län. Hos landsfogden i Norrbottens län har extra landsfogdeassistent varit förordnad från den 1 juli 1945. För sistnämnda fyra assistenter utfärdade förordnanden utgå den 30 juni 1946.

I fråga om övrig biträdes hjälp åt landsfogdarna föreskrives i 26 § instruktion för landsfogdarna den 24 april 1936, att erforderlig skrivbiträdes hjälp genom länsstyrelsens försorg skall tillhandahållas landsfogden. Vidare åligger det länsstyrelsen jämväl att efter framställning av landsfogden tillse, att då landsfogden ej är tillstädes å sin expedition under tiden för dess öppethållande lämplig person finnes tillgänglig å expeditionen för mottagande av handlingar och telefonmeddelanden.

På given anledning har Kungl. Maj:t därefter den 30 juni 1939 erinrat länsstyrelserna om denna bestämmelse i landsfogdeinstruktionen samt föreskrivit att länsstyrelserna skulle ordna så att landsfogde skulle hava företrädesrätt att för diarieföring, renskrivning och andra liknande sysslor erhålla biträde av någon befattningshavare i kontorsbiträdesgrad.

Sakkunnigutredningen.

I fråga om landsfogdarna åvilande arbetsuppgifter hänvisa utredningsmännen till instruktionen för landsfogdarna.

Utredningsmännen framhålla, att för bedömande av landsfogdarnas behov av biträdes hjälp man särskilt borde beakta den tillväxt i arbetsbördan, som föranleddes av göromål som tillkommit efter genomförandet av omorganisationen av landsfogdetjänsterna den 1 juli 1936. Utredningsmännen anföra härutinnan i huvudsak följande.

Sedan omorganisationen av landsfogdetjänsterna genomfördes hava åtskilliga författningar tillkommit, som medfört förändring av landsfogdens arbetsuppgifter. Sålunda utgjorde till utgången av år 1942 flertalet förfalskningsbrott s. k. landsfogdemål. Lagen den 12 juni 1942 om vissa ändringar i strafflagen, vilken trätt i kraft den 1 januari 1943, jämte därav föranledd ändring den 27 november 1942 av 4 § 1 mom. instruktionen för landsfogdarna medförde den förändringen att sådana förfalskningsbrott, vilka bedömas såsom grovt bedrägeri medelst förfalskning, skulle överföras till distriktsåklagarnas handläggning. Vissa landsfogdar behandla emellertid fortfarande dessa mål såsom landsfogdemål av det skälet att det ofta förrän ärendet blivit utrett med säkerhet kan avgöras, om det ankommer på landsfogden eller distriktsåklagaren att utföra åtalet. Andra landsfogdar åter betrakta icke dylika mål såsom landsfogdemål, förrän det blivit till fullo klarlagt att det ankommer på landsfogden att utföra åtalet. För sistnämnda landsfogdar kan åtminstone rent formellt en viss lättnad i arbetsbördan anses hava inträtt. Då det emellertid i dessa fall huvudsakligen varit fråga om erkända förfalskningsbrott (kvittring av postanvisningar, postgiroanvisningar och dylikt), i vilka mål på grund av deras enkla beskaffenhet distriktsåklagarna redan under tiden före författningsändringen som regel utfört åtalen på grund av särskilda av landsfogden utfärdade förordnanden, synes den ändrade fördelningen av åtalen mellan landsfogdar och distriktsåklagarna icke i realiteten hava medfört någon nämnvärd lättnad för landsfogden.

Däremot har nämnda lag om vissa ändringar i strafflagen tillfört landsfogden åtskilliga nya arbetsuppgifter. Vissa i 20—22 kap. strafflagen närmare angivna brott få nämligen icke åtalas av allmän åklagare med mindre landsfogden eller i Stockholm förste stadsfiskalen finner åtal vara ur allmän synpunkt påkallat. Hit höra åtal för oredligt förfarande, olovligt förfogande och olovligt brukande, oberoende av vem som förövat brottet, ävensom flertalet förmögenhetsbrott överhuvudtaget, förövade av närstående personer till målsäganden. Efter lagändring den 28 maj 1943 skall landsfogden även pröva, huruvida åtal för vissa misshandelsbrott samt för resande av livsfarligt vapen i vissa fall är ur allmän synpunkt påkallat.

I lag den 15 juni 1935 om ungdomsfängelse har landsfogden tillagts en viss diskretionär prövningsrätt. Sålunda ankommer det på landsfogden respektive förste stadsfiskalen i Stockholm att avgöra, huruvida åtal får anställas mot den, som ådömts ungdomsfängelse och misstänkes hava före domen eller efter domen men före frigivningen eller tillsynstidens utgång begått brott, som hör under allmänt åtal eller av målsägande angivits till åtal. Efter tillägg till lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård och till alkoholistlagen den 12 juni 1931, vilka tillägg trätt i kraft i förra fallet den 1 januari 1944 och i det senare fallet den 1 juli samma år, skall landsfogden respektive förste stadsfiskalen i Stockholm på samma sätt pröva, huruvida åtal lämpligen bör anställas mot den som för skyddsuppfostran intagits i skyddshem eller enligt meddelat beslut intagits å allmän alkoholistanstalt och misstänkes hava före slutlig utskrivning från skyddshem respektive före utskrivning från anstalt begått brott, som hör under allmänt åtal eller av målsägande angivits till åtal.

Genom lag den 19 maj 1944 om eftergift av åtal mot vissa minderåriga, vilken trätt i kraft den 1 juli 1944, hava landsfogdarna ytterligare tillförts ett betydande antal ärenden. Landsfogden skall nämligen enligt denna lag som regel pröva samtliga frågor om eftergift av åtal inom länet, såframt svårare straff än böter kan följa å brottet.

I redogörelsen för nytillkomna göromål må slutligen framhållas att Kungl. Maj:t i cirkulär den 13 oktober 1944 till rikets allmänna underrätter och åklagare angående anpassning av det processuella förfarandet vid underrätterna efter principerna i nya rättegångsbalken framhållit önskvärheten av att det processuella förfarandet vid underrätterna redan nu såvitt möjligt borde anpassas efter de principer, på vilka den nya rättegångsbalken bygger.

Utredningsmännen hava funnit att domstolarna ännu icke tillämpat cirkulärets anvisningar i sådan utsträckning att därav några säkra slutsatser kunna dragas om den ökade arbetsbelastning, som härigenom uppkommer för landsfogdarna. Man torde dock kunna antaga att denna kommer att bliva betydande.

Utredningsmännen framhålla i detta sammanhang, att det nu avslutade kriget för landsfogdarna medfört en icke oväsentlig merbelastning i arbetet. Vissa av de utav kriget föranledda uppgifterna hade visserligen upphört, men åtskilliga torde dock i viss omfattning komma att kvarstå. Genom gränsövervakningskungörelsen den 20 oktober 1944 hade landsfogdarna i gräns- och kustlänen tillagts ledningen av gränsövervakningen i dessa län. Med säkerhet torde dessa landsfogdar även i framtiden få ägna viss upp-

märksamhet åt dessa frågor. Även utlänningsövervakningen, som under kriget medfört avsevärt arbete, syntes med hänsyn till tidsläget jämväl i fortsättningen i icke ringa utsträckning komma att kvarstå. Genomförandet av den i landstormspolisorganisationen den 25 april 1941 reglerade landstormspolisorganisationen medförde för landsfogdarna en ytterligare belastning i arbetet. För bibehållande av denna organisation krävdes även under fred visst organisationsarbete av landsfogden. Slutligen kunde framhållas, att landsfogdens arbetskraft jämväl under fred måste tagas i anspråk inom civilförsvaret. Detta gällde i främsta rummet organisationsfrågor rörande civilförsvarets ordningstjänst samt de spörsmål rörande särskilda åtgärder till skydd mot spioneri och sabotage vid industrier med flera företag, som närmare reglerades i 57 § civilförsvarslagen den 15 juli 1944 (nr 536).

Till belysande av landsfogdarnas arbetsbörda i de olika länen hava utredningsmännen införskaffat uppgifter ur landsfogdarnas diarier, dagböcker, register m. m. Uppgifterna hava av utredningsmännen översetts och kompletterats, varefter de bearbetats och sammanställts i 19 bilagor, vilka fogats vid utredningen. Utredningsmännen påpeka, att olikhet i diarieföringen å skilda landsfogdekontor i viss mån minskade värdet av de gjorda sammanställningarna och medförde, att dessa icke kunde användas som ett exakt underlag för bedömning av arbetsbördan i de olika länen. En annan omständighet, till vilken hänsyn måste tagas, då man ville söka bilda sig en uppfattning om den normala arbetsbördan i länen, vore de under krigsåren rådande extraordinära förhållandena, vilka i särskilt hög grad påverkat arbetets omfattning i gränslänen. Vissa icke oväsentliga arbetsuppgifter överhuvudtaget belystes icke av statistiken. Hit hörde åtskilliga ärenden, till vilka landsfogden själv toge initiativet. Vidare åsyftade utredningsmännen den växlande omfattning, i vilken underlydande befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet vid personliga besök eller per telefon under hand inhämtade landsfogdens råd och upplysningar i skilda frågor, ävensom den utsträckning, i vilken landsfogden i sin egenskap av länsstyrelsens expert i frågor, som beröra polisväsendet, toges i anspråk för utredningar, överläggningar och konsultationer. Med hänsyn härtill hade utredningsmännen funnit, att man vid bedömandet av den normala arbetsbördan i flera fall skulle komma till missvisande resultat, om man med ledning av tabellerna sökte åstadkomma en efter arbetets omfattning beräknad siffermässig ordningsföljd mellan länen. Utredningsmännen ansågo sig dock med ledning av det framlagda statistiska materialet och de uppgifter, som införskaffats vid utredningsmännens besök hos landsfogdarna, samt under återopande av för utredningsmännen i övrigt kända förhållanden kunna uttala, att landsfogdarna i följande elva län syntes hava den genomsnittligt största arbetsbördan, nämligen Stockholms, Kalmar, Kristianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län. Dessa län syntes

vidare kunna inordnas i tre särskilda, från varandra tämligen skarpt avgränsade grupper. Sålunda kunde Malmöhus, Värmlands, Gävleborgs och Västernorrlands län sammanföras till en särskilt hårt arbetsbelastad grupp (grupp I), Stockholms, Göteborgs och Bohus, Kopparbergs, Västerbottens och Norrbottens län till den närmast följande gruppen (grupp II), medan slutligen Kalmar och Kristianstads län bilda en grupp för sig (grupp III). Utredningsmännen anse det knappast möjligt att inom de särskilda grupperna angiva en bestämd ordningsföljd länen emellan i vidare mån än att landsfogdarna i Malmöhus och Västernorrlands län torde i nämnd ordning hava den största arbetsbördan bland rikets landsfogdar.

Det statistiska materialet utvisar bl. a. en tämligen jämn stegring i antalet av de på landsfogdens handläggning ankommande brottmålen under perioden 1 juli 1940—30 juni 1944, medan en tydlig nedgång kan iakttagas under det sista år (1 juli 1944—30 juni 1945), som statistiken omfattar. Enligt de sakkunniga torde förklaringen till denna nedgång till en del ligga däri, att landsfogdarna under ifrågavarande år mera allmänt börjat redovisa ärenden angående grovt bedrägeri medelst förfalskning i dagboken för kriminalpolis- och åklagarärenden i stället för i överåklagardiarier.

Utredningsmännen påpeka vidare, att de egentliga expeditionsärendena samtidigt stadigt ökat i antal. I genomsnitt hade antalet sådana ärenden under den tidsperiod, som det statistiska materialet omfattade, stigit med mer än 150 procent. Då samtidigt antalet i överåklagardiarier upptagna mål, i vilka annan än landsfogden eller landsfogdeassistenten utfört åtalet, undergått en liknande genomsnittlig stegring syntes en sådan slutsats ligga nära till hands, att landsfogden till följd av det ökade expeditionsarbetet ansett sig böra förordna distriktsåklagare att utföra åtal i landsfogdemål i större omfattning än som eljest skulle hava varit fallet. Med hänsyn till de brister, som vidlådde det införskaffade statistiska materialet hade utredningsmännen, i fall av tvekan, huru arbetsbördan skulle rätteligen bedömas, avlagt besök hos vederbörande landsfogde.

Utredningsmännen säga sig hava bibringats den bestämda uppfattningen att landsfogdarnas arbetsbördan över lag ökat, för vissa landsfogdar i avsevärd grad. En nedgång i landsfogdemålen hade visserligen såsom förut nämnts kunnat konstateras under tidsperioden 1 juli 1944—30 juni 1945. Erfarenheter från förhållandena efter första världskriget torde emellertid snarast tyda på att jämväl de närmaste åren efter det nu avslutade världskriget komme att medföra ökad kriminalitet. Detta syntes emellertid i viss utsträckning bliva beroende på efterkrigstidens ekonomiska konjunkurer. Ärenden avseende prövning, huruvida åtal ur allmän synpunkt vore påkallat eller lämpligen borde ske, uppginge i åtskilliga län till betydande antal samt krävde avsevärt arbete. Ärendena vore av sådan beskaffenhet att landsfogde, som icke hade tillgång till rättsbildat biträde, själv måste bereda dem.

Med avseende å behovet av landsfogdeassistenter i de olika länen anföra utredningsmännen, att en omständighet, som i hög grad påverkat deras ställningstagande härutinnan, hade varit det förhållandet, att den nya rättegångsbalken inom något år komme att träda i tillämpning. I den mån man efter hand redan dessförinnan komme att övergå till den nya processordningen vore det av stor vikt, att landsfogdeorganisationen förstärktes så att den kunde möta de ökade krav, som en successiv övergång till den nya processordningen komme att medföra. Till stöd för sin uppfattning härutinnan åberopa utredningsmännen bl. a. lagrådets yttrande den 8 november 1940 över förslaget till ny rättegångsbalk, i vilket framhålles, att en ökning av arbetskrafterna hos landsfogdarna torde visa sig påkallad, då processreformen i full utsträckning trädde i tillämpning.

Utredningsmännen anföra i denna fråga vidare bland annat:

Enligt utredningsmännens bestämda mening böra de landsfogdar, vilka tillhöra grupp I och II, tilldelas landsfogdeassistenter. Av dessa landsfogdar hava de i Malmöhus och Västernorrlands län förklarar sig redan nu vara i behov av två assistenter. Jämväl landsfogden i Gävleborgs län har framfört frågan om två landsfogdeassistenter; under alla förhållanden borde enligt landsfogdens mening två assistenter anställas i samband med den nya processreformens genomförande.

Hos landsfogdarna i Malmöhus och Västernorrlands län har arbetsbördan numera nått en sådan omfattning att utöver de nu anställda assistenterna ytterligare förstärkning av kvalificerad biträdes hjälp synes vara erforderlig. Såsom nämnts hava dessa landsfogdar föreslagit utökning med ytterligare en landsfogdeassistentbefattning i vardera länet. Utredningsmännen vilja för sin del i stället förorda en kvalitativ höjning av biträdes hjälpen i dessa län på så sätt, att de nuvarande landsfogdeassistentbefattningarna utbytas mot befattningar såsom *biträdande landsfogdar*. Till stöd för en sådan anordning må framhållas, att detta skulle vara mycket fördelaktigt ur rekryteringssynpunkt. Med de relativt små befordringsutsikter, som för närvarande finnas till högre tjänster inom polis- och åklagarorganisationerna, skulle med säkerhet en dylik anordning verka befrämjande på en god rekrytering. Med de stora kvalifikationer i fråga om skicklighet och erfarenhet, som dessa befattningshavare förutsättas skola besitta, skulle de biträdande landsfogdarna komma att tillföra nämnda landsfogdar en effektiv hjälp i arbetet. Även mycket kvalificerade arbetsuppgifter skulle kunna överlåtas åt den biträdande landsfogden. Som regel hör den biträdande landsfogden enligt utredningsmännens mening endast i mindre omfattning anlitas för vikariatsförordnanden utom länet.

Beträffande spörsmålet, huruvida jämväl hos landsfogden i Gävleborgs län landsfogdeassistenttjänsten lämpligen bör utbytas mot en befattning såsom biträdande landsfogde, vilja utredningsmännen förorda att ytterligare något års erfarenheter avvaktas.

Arbetsfördelningen mellan landsfogden och biträdande landsfogden föreslå utredningsmännen böra bestämmas av vederbörande länsstyrelse efter samråd med justitiekanslersämbetet.

Utredningsmännen föreslå, att hos envar av landsfogdarna i Malmöhus och Västernorrlands län anställas biträdande landsfogde samt att hos en-

var av landsfogdarna i Stockholms, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västerbottens och Norrbottens län stadigvarande skall finnas anställd landsfogdeassistent.

Utredningsmännen hava härefter till behandling upptagit den av justitiekanslersämbetet framförda tanken på inrättandet av vissa landsfogdeassistentbefattningar, vilkas innehavare skulle ambulera mellan olika landsfogdar. I detta spörsmål anföra utredningsmännen bland annat.

Förutom förut omnämnda landsfogdar hava landsfogdarna i Uppsala, Jönköpings, Kristianstads och Skaraborgs län och, under vissa förutsättningar, landsfogden i Västmanlands län anmält behov av landsfogdeassistenter.

Om man undantager de minst arbetsbelastade landsfogdetjänsterna förekomma på grund av tjänstens natur anhopningar i arbetet, understundom högst avsevärda sådana, som väl motivera tillfällig arbetshjälp. Detta behov av arbetshjälp kan för vissa län vara mera permanent. Behovet är dock icke så stort att landsfogdeassistent stadigvarande skulle bliva fullt sysselsatt. Frågan om tillgodoseende av detta biträdesbehov skulle bäst kunna lösas genom inrättande av ett antal ambulera landsfogdeassistenter. Vid bedömandet av antalet sådana tjänster torde utöver vad tidigare framhållits bl. a. böra beaktas att landsfogdarna i högre grad än vad nu är fallet böra beredas tillfälle till inspekterande verksamhet.

Utredningsmännen vilja förorda att — med beaktande av vad i det följande kommer att föreslås beträffande aspiranter — högst fem tjänster inrättas för ambulera landsfogdeassistenter. Innehavarna av dessa tjänster borde benämnas *extra landsfogdeassistent*. Ehuru de skola tjänstgöra i olika län, allteftersom behov av biträdeshjälp uppkommer, synes envar av dem dock lämpligen böra tilldelas landsfogde i visst län, hos vilken han sålunda skall tjänstgöra, då behov av biträdeshjälp icke föreligger på annat håll.

Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:tt att bestämma de extra landsfogdeassistenternas mera stadigvarande tjänstgöringsort. Däremot torde det böra tillkomma justitiekanslersämbetet att besluta när och under vilken tid den extra landsfogdeassistenten bör placeras hos annan landsfogde.

För att säkerställa en god rekrytering till de högre befattningarna inom polis- och åklagarväsendet ha utredningsmännen vidare föreslagit, att den av justitiekanslersämbetet nu ledda *aspirantorganisationen* vidare utbygges på så sätt att medel avdelas till aspirantarvoden.

Utredningsmännens förslag går ut på följande.

Aspirant å landsfogdetjänst eller annan befattning inom polis- och åklagarväsendet, för vilken erfordras landsfogdekompetens, skulle antagas av justitiekanslersämbetet. Aspirant skulle till en början hänvisas att fullgöra praktisk polisutbildning vid poliskåren i Stockholm under sammanlagt 6 månader. Efter fullgjord sådan utbildning borde aspiranten av justitiekanslersämbetet hänvisas till provtjänstgöring hos någon för handhavande av aspirantens utbildning och prövning väl lämpad landsfogde, helst i län av sådan storleksordning, att behov av landsfogdeassistent visserligen icke föreläge men där dock visst behov av rättsbildad biträdeshjälp vore önskt.

värd. Provtjänstgöringen borde omfatta ett år, under vilken tid aspiranten lämpligen syntes böra prövas av ytterligare en landsfogde. Aspirant, som av justitiekanslersämbetet blivit godkänd för fortsatt tjänstgöring å polis- och åklagarbanan, bör därefter antagas till extra landsfogdeassistent samt snarast genomgå polischefskurs. Att med godkända betyg hava genomgått denna kurs borde vara förutsättning för befordran till e. o. landsfogdeassistent. Sammanlagda antalet extra landsfogdeassistenter och aspiranter skulle icke få överstiga fem. En e. o. landsfogdeassistent eller extra landsfogdeassistent komme med stor sannolikhet alltid att innehava förordnande såsom statspolisassistent. Om av annan anledning extra landsfogdeassistent toges i anspråk för långvariga förordnanden å annan tjänst, borde hinder icke föreligga att i hans ställe antaga ny aspirant å banan.

Utredningsmännen hava vidare berört landsfogdarnas behov av skrivbiträdes hjälp. De säga sig hava funnit, att denna fråga i en del fall fortfarande icke vore ordnad på ett tillfredsställande sätt. Sålunda förekomme det alltjämt att landsfogde nödgades själv föra diarier och liggare samt göra vissa utskrifter. I flertalet län finnes visserligen numera heltidsanställda skrivbiträden hos landsfogden, men i andra län ställde länsstyrelsen skrivbiträde till förfogande blott ett begränsat antal timmar om dagen eller endast i den mån biträdet vid sidan om arbetet hos länsstyrelsen finge tid över för arbete hos landsfogden. På vissa håll förekommande täta ombyten av biträde vållade avsevärd olägenhet, då en väsentlig förutsättning för att skrivbiträdet skulle bliva till erforderlig nytta vore en mera stadigvarande tjänstgöring på landsfogdeexpeditionen. Skrivbiträdet borde nämligen vara väl förtroget med åklagar- och polisorganisationen, domstolsväsendet och förvaltningen i övrigt samt dessutom vara väl införsatt i länets förhållanden, sett ur synpunkten av landsfogdens ställning såsom överåklagare och länspolischef.

Utredningsmännen anse, att de bristfälligheter i biträdesorganisationen, som yppat sig, snarast böra undanröjas. Med hänsyn till den utveckling, som landsfogdetjänsterna under de senaste åren undergått, hade behovet av kvalificerad skrivbiträdes hjälp blivit större. Till varje landsfogdes uteslutande förfogande borde därför ställas ett väl kvalificerat skrivbiträde. I den mån biträdet icke skulle kunna beredas full sysselsättning å landsfogdeexpeditionen borde fyllnadsarbete i form av icke särskilt brådskande utskrifter och dylikt kunna erhållas från någon av länsstyrelsens avdelningar. I sådana fall, då ett skrivbiträde å landsfogdeexpeditionen visade sig vara otillräckligt, borde förstärkning av biträdeshjälpen kunna erhållas.

Utredningsmännen erinra i detta sammanhang om att Kungl. Maj:t i brev den 30 juni 1939 föreskrivit, att landsfogde skulle äga företrädesrätt att från länsstyrelsen erhålla biträde av befattningshavare i kontorsbiträdes grad. Av den verkställda utredningen hade emellertid framgått att denna föreskrift icke tillämpades i vissa län. Då flertalet landsfogdar för närvarande skulle vara tillfredsställda, om sådana biträden ställdes till deras dispo-

sition, skulle det i stort sett vara tillräckligt med en erinran om föreskrifterna i nämnda brev. Hinder borde dock ej möta för länsstyrelsen att i stället för kontorsbiträde ställa ett kanslibitråde till landsfogdens förfogande.

Yttrandena.

Utredningsmännens uttalande rörande behovet av en förstärkning av landsfogdarnas biträdesorganisation samt reglering av anställningsförhållandena inom nämnda organisation hava ej mött någon gensaga.

Justitiekanslersämbetet anför bland annat.

Att i de län, där landsfogdeassistentbefattningar nu äro fast inrättade, utom landsfogden måste finnas ytterligare en rättsbildad arbetskraft för arbetsbördans bemästrande är tydligt. Utredningen giver också vid handen, att behovet av de nuvarande extra landsfogdeassistentbefattningarna i Göteborgs och Bohus, Värmlands, Kopparbergs och Norrbottens län är bestående och att dessa befattningar därför böra ersättas med tjänster som e. o. landsfogdeassistenter. Vad angår förslaget att inrätta fem befattningar som aspiranter och extra landsfogdeassistenter läser utredningen visa att jämväl landsfogdarna i vissa andra än nyss omnämnda län ha relativt stadigvarande behov av juridiskt arbetsbiträde. Härjämte är att märka, att i den nuvarande organisationen icke är på tillfredsställande sätt sörjt för täckande av det vikariebehov å landsfogde- och assistenttjänsterna, som föranledes av semester och annan ledighet för landsfogdarna och assistenterna. Vid icke så få tillfällen har justitiekanslersämbetet till följd härav ställts i en brydsam situation och upprepade gånger har vikariefrågan endast med största svårighet kunnat lösas, därvid självfallet kraven å vikariens förmåga att bestrida vikariatet fått reduceras. Även om förslaget i fråga om berörda fem befattningar ur sistnämnda synpunkt är välkommet och betydelsefullt, är detsamma av än större vikt med hänsyn till de ökade möjligheter detsamma medför att ernå en god rekrytering av åklagar- och polisbefälsbefattningarna.

I vissa yttranden ha framförts från de sakkunnigas förslag avvikande meningar rörande det erforderliga antalet befattningshavare av olika kategorier. Från landsfogdarna eller länsstyrelserna i några län ha yrkanden sålunda framställts om utökning av biträdespersonalen utöver vad utredningsmännen föreslagit. I flera yttranden har man härvid understrukt utredningsmännens uttalande att den föreslagna organisationen borde betraktas som ett provisorium, som borde bliva föremål för förnyad översyn, sedan det nya processförfarandet i full utsträckning trätt i kraft.

Vad angår antalet biträdande landsfogdar har *länsstyrelsen i Värmlands län* ansett böra övervägas, huruvida ej en dylik befattning borde inrättas jämväl i nämnda län, vilket av utredningsmännen hänförs till den mest arbetstyngda gruppen. *Sveriges yngre juristers förening* har ifrågasatt, om man med tanke på den nya rättegångsordningen icke redan

nu borde inrätta ytterligare några dylika befattningar i de mest arbets-tyngda länen.

I flera yttranden ha uttalats farhågor för att antalet ambulerande landsfogdeassistenter vore för knappt tilltaget. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* förmenar, att nämnda assistenter icke komme att i större utsträckning kunna ägna sig åt arbetet i de län, som de tilldelats, då de komme att helt tagas i anspråk för förordnanden som vikarier för de landsfogdar och e. o. landsfogdeassistenter, vilka åtnjöte ledighet till följd av sjukdom eller särskilda uppdrags fullgörande. Då därjämte de extra landsfogde-assistenterna kunde behöva placeras såsom vikarier å stadsfiskals- och polis-intendenttjänst, ansåge länsstyrelsen det uppenbart, att antalet ambulerande assistenter måste avsevärt ökas.

Landsfogden och länsstyrelsen i Stockholms län hava uttalat att vid nämnda länsstyrelse behov föreläge av, förutom en landsfogdeassistent med den s. k. högre behörighetsgraden, en extra landsfogdeassistent.

Yrkanden om ökning av antalet ambulerande assistenter ha vidare framförts av *landsfogdarna och länsstyrelserna i Södermanlands, Jönköpings och Västernorrlands län*.

Å andra sidan har *länsstyrelsen i Östergötlands län* ansett det föreslagna antalet ambulerande assistenter vara för stort. Länsstyrelsen hänvisar härvid till att behov av assistent för länets del komme att föreligga endast under mycket begränsade tider av året och, då så vore fallet i ett så stort län, måste behovet otvivelaktigt vara mindre inom flertalet län med lägre befolkningssiffra.

Jämväl det beräknade antalet aspiranter har av ett par remissmyndigheter ansetts vara för knappt tilltaget.

Landsfogden i Stockholms län anser sålunda, att antalet aspiranter borde väsentligt ökas med hänsyn till att aspirantutbildningen även torde böra tillgodose behovet av vikarier å polismästar- och vissa stadsfiskalstjänster. Liknande synpunkter ha framförts av *föreningen Sveriges landsfogdar*. Jämväl *landsfogden i Göteborgs och Bohus län* har föreslagit en ökning av antalet aspiranter.

Justitiekanslersämbetet säger sig finna att under nu rådande förhållanden det föreslagna antalet befattningar som aspiranter och extra landsfogde-assistenter syntes innefatta en rimlig avvägning. Ämbetet ville dock icke underlåta att giva uttryck åt den förmodan, att nämnda antal tämligen snart skulle visa sig lågt och detta även bortsett från processreformen.

Till de föreslagna riktlinjerna för rekryteringsgången ha de hörda myndigheterna i stort sett uttalat sin anslutning. Vissa erinringar ha dock gjorts. Sålunda ha *landsfogdarna och länsstyrelserna i Stockholms och Södermanlands län, landsfogden i Göteborgs och Bohus län* samt *föreningen Sveriges landsfogdar* och *Sveriges yngre juristers förening* ifrågasatt huruvida icke antagande till aspiranter och därmed sammanhängande frå-

gor borde behandlas av en antagningsnämud. Två länsstyrelser ha ifrågasatt, om icke den praktiska polisutbildningen borde förläggas till tiden efter provtjänstgöringen hos landsfogde i stället för före densamma. Två länsstyrelser slutligen ha framhållit, att enligt deras mening en tids praktik hos distriktsåklagare vore av värde för aspiranterna.

Justitiekanslersämbetet, som förklarar sig ej hava något att erinra mot förslaget rörande aspirantorganisationen, har ifrågasatt, huruvida en så lång tid för utbildning i praktisk polistjänst som sex månader kunde anses erforderlig. Med den långa utbildning som blivande landsfogdar finge underkasta sig — 8 à 9 år efter studentexamen — borde de möjligheter som kunde finnas att nedbringa utbildningstiden också noggrant tillvaratagas. Ämbetet har i denna fråga vidare anfört.

Enligt förslaget skall justitiekanslersämbetet antaga aspiranter, och torde ämbetet jämväl hava att anställa aspiranter som extra tjänstemän och antaga dessa till extra landsfogdeassistenter. I förslaget är icke utsagt, vem som skall besluta om antagning till e. o. landsfogdeassistenter. Möjligen är det avsett, att denna uppgift skall utövas av länsstyrelsen i det län, där assistenten skall tjänstgöra. Ehuru det av olika skäl icke är önskvärt att utöka de administrativa bestyr, som åligga ämbetet, synes det likväl som om sistberörda uppgift bör tillkomma ämbetet. Om även antagningen till e. o. landsfogdeassistenter handhaves centralt, vunnas därmed den ur rekryteringssynpunkt önskvärda fördelen att befordran till e. o. assistent kunde ske i tur efter förtjänst och skicklighet utan att med nödvändighet medföra förändring i innehavande syssla. Placeringen i de olika länen torde böra beslutas av länsstyrelsen i samråd med justitiekanslersämbetet.

Vad angår frågan om tillhandahållande av erforderlig skrivbiträdes hjälp åt landsfogdarna har från några länsstyrelser anförts, att de medel som ställts till länsstyrelsernas förfogande för avlönande av icke-ordinarie personal, varit för knappt tilltagna för att sådan hjälp i önskvärd omfattning skulle kunna erbjudas landsfogden.

Departementschefen.

Det av 1936 års riksdag fattade beslutet rörande landsfogdarnas tillgodo-seende med kvalificerad biträdeshjälp innebar, att landsfogdeassistenter skulle få anställas i län, där landsfogden med hänsyn till omfattningen av honom åliggande göromål var i behov av rättsbildat biträde. Det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att besluta, i vilka län landsfogdeassistent skulle få finnas anställd. Antalet assistenter, som från början var fem, har sedermera utökats och är för närvarande nio.

Av utredningsmännens promemoria framgår, att landsfogdarnas arbetsbörda ökat avsevärt efter det beslutet rörande den nuvarande assistentorganisationen fattades. I synnerhet under krigsåren har ökningen varit mycket markerad, vilket dock till stor del torde sammanhänga med krisförhållan-

dena. En tendens till nedgång har sålunda numera inträtt. Landsfogdarna hava emellertid under de senaste åren tillförts betydande uppgifter, vilka komma att kvarstå även i fortsättningen. Utredningsmännen nämna sålunda, att utlänningsövervakningen alltjämt kan väntas kräva betydande arbete, liksom vissa frågor rörande civilförsvaret torde komma att åsamka landsfogdarna en del göromål. Vissa andra nytillkomna uppgifter, däribland prövning av frågor rörande eftergift av åtal, ha jämväl medfört ökning i landsfogdarnas arbetsbörda. Då den nya rättegångsordningen i sin helhet börjar tillämpas — en partiell tillämpning äger redan nu rum — kunna landsfogdarnas arbetsuppgifter förväntas komma att öka ytterligare.

Utredningsmännen hava föreslagit, att de landsfogdar, som för närvarande hava juridiskt skolat biträde, alltjämt skola få behålla detta. Med hänsyn till arbetsbördans storlek i två län, Malmöhus och Västernorrlands, skulle emellertid assistenttjänsterna i dessa län förändras till tjänster som biträdande landsfogdar. Härtöver skulle emellertid inrättas vissa assistenttjänster, vars innehavare skulle ambulera och alltså tjänstgöra hos de landsfogdar, där för tillfället största behov av biträdeshjälp föreläge. Slutligen skulle ett fåtal avlönade aspiranter få anställas. Sammanlagda antalet ambulerande landsfogdeassistenter och aspiranter skulle ej få överstiga fem. Vad de sakkunniga sålunda föreslagit innebär en förstärkning av landsfogdeorganisationen genom förslaget rörande dels de biträdande landsfogdarna, vilka skulle kunna handhava även mycket kvalificerade uppgifter, dels de ambulerande assistenttjänsterna. För närvarande tjänstgöra ett antal personer å banan som vikarier för landsfogdeassistenter, vilka upprätthålla annan befattning. Det hittillsvarande ringa antalet landsfogdeassistenttjänster medför, att sådan vikariatstjänstgöring måste fullgöras under en följd av år, innan anställning som landsfogdeassistent kan vinnas. Den osäkerhet med avseende å tjänstgöringens varaktighet samt inkomstförhållandena, som följt härmed, har givetvis verkat hämmande då det gällt att säkerställa en god rekrytering till de högre åklagartjänsterna. Ofta ha stora svårigheter mött att skaffa erforderliga vikarier.

Då utredningsmännens förslag bör kunna medverka till att dugande krafter söka sig till den del av polischefs- och åklagartjänsterna, som rekryteras från landsfogdeassistenternas led, vill jag tillstyrka detsamma. Emellertid anser jag, att antalet ambulerande landsfogdeassistenter samt aspiranter ej bör vara så strängt begränsat, som utredningsmännen föreslagit. Därest så anses påkallat, bör Kungl. Maj:t kunna medgiva en ökning av nämnda antal.

Antagning av aspiranter samt utfärdande av förordnande å landsfogdeassistenttjänster torde böra ankomma å justitiekanslersämbetet.

Frågan om tillgodoseende av landsfogdarnas behov av skrivbiträdeshjälp har jag för avsikt att behandla i samband med framläggande av förslag rörande fördelning å de olika länsstyrelserna av medel för avlönande av icke-ordinarie personal för nästa budgetår.

Lönefrågor.

Utredningsmännen.

Utredningsmännen hava i ett särskilt avsnitt behandlat avlöningsfrågorna.

De erinra härvid till en början om att Sveriges yngre juristers förening i framställning till Kungl. Maj:t den 24 september 1945 hemställt om förbättrad löneställning för landsfogdeassistenter. Föreningen hade härutinnan hänvisat till den långa utbildning, såväl teoretiskt som praktiskt, vilken fordrades för anställning som landsfogdeassistent, samt den på grund av rådande befordringsutsikter avsevärda tid som komme att förflyta, innan han kunde räkna med befordran till ordinarie tjänst. Föreningen hade vidare hänvisat till att efter utfärdandet av kungörelsen om landsfogdeassistenter hava landsfiskalstjänsterna nyreglerats och placerats i lönegraderna A 22—A 24 samt att det torde vara ostridigt, att landsfogdeassistent, som erhållit den i 5 § 1 mom. instruktionen omnämnda befogenheten, intoge förmansställning i förhållande till landsfiskal. Föreningen hade föreslagit, att sådana åtgärder måtte vidtagas, att landsfogdeassistenter redan vid inträdet på banan kunde placeras i 22 lönegraden i civila icke-ordinariereglementet löneplan Ex samt att de efter att hava erhållit sådan befogenhet, som omnämnes i landsfogdeassistentkungörelsen 5 § 1 mom. placerades såsom extra ordinarie tjänstemän i lägst samma lönegrad. Då det enligt föreningens uppfattning icke vore rimligt att bibehålla befattningshavarna i denna lönesättning ända till dess ordinarie tjänst kunde påräknas, hade föreningen hemställt, att landsfogdeassistenterna senast efter 3 års tjänstgöring i lönegrad Eo 22 måtte uppflyttas i lönegrad Eo 25.

Utredningsmännen anföra för egen del, att vid bestämmande av de avlöningsförmåner, vilka borde tillkomma de rättsbildade biträdena åt landsfogdarna, syntes böra beaktas det förslag till förbättrande av tingsnotariernas, tingsnotarieaspiranternas och fiskalsaspiranternas vid hovrätterna avlöningsförhållanden, vilket Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition (andra huvudtiteln, punkt 18) förelagt riksdagen. Nämda förslag innebure, att arvodena till dessa befattningshavare skulle bestämmas till belopp, motsvarande lön jämte rörligt tillägg och kristillägg samt provisoriskt lönetillägg till extra tjänstemän å I-ort i Ex 6: 3 för tingsnotarieaspirant, i Ex 10: 7 för tingsnotarie under första tjänstgöringsåret samt i Ex 15: 12 för tingsnotarie under andra tjänstgöringsåret. Arvodet till fiskalsaspirant i hovrätt skulle, i avvaktan på domarutredningens förslag beträffande hovrätternas fiskaler, bestämmas till samma belopp som arvodet till tingsnotarie under andra tjänstgöringsåret. Nu angivna ersättningsgrunder medförde i nuvarande indexläge en avlöning för månad räknat av respektive kronor 353: 85, 418: 50 och 500: 90.

Utredningsmännen anföra härutöver bland annat.

För att säkerställa en tillfredsställande rekrytering är det av största vikt, att löneförmånerna för de av utredningsmännen föreslagna befattningshavarna bliva relativt tillfredsställande. Vid avgörandet av landsfogdeaspiranternas löneplacering synes skälig hänsyn jämväl böra tagas till befattningshavarnas ålder, vilken vid antagandet till aspirant i genomsnitt torde ligga något över 28 år.

Under den tid landsfogdeaspirant genomgår praktisk polisutbildning synes han skäligen böra erhålla lika stort arvode som tingsnotarie erhåller under andra tjänstgöringsåret. Under den efter polistjänstgöringen följande provtjänstgöringen hos landsfogde synes aspiranten böra anställas som extra tjänsteman och i sådan egenskap tillhöra 20 lönegraden i den uti civila icke-ordinariereglementet intagna löneplanen för extra tjänstemän, d. v. s. samma löneplacering som gäller för extra fiskaler i hovrätterna. Som jämförelse synes böra nämnas, att aspirant å landsfiskalsbanan vid ungefär samma ålder torde åtnjuta lön såsom landsfiskalsassistent enligt 18 lönegraden i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän.

Sedan aspiranten erhållit befattning såsom extra landsfogdeassistent bör han placeras i 22 lönegraden i den uti civila icke-ordinariereglementet intagna löneplanen för extra tjänstemän. E. o. landsfogdeassistent synes i lönehänseende böra likställas med tingssekreterare och sålunda anställas såsom extra ordinarie tjänsteman med placering i 22 lönegraden i den i civila icke-ordinariereglementet intagna löneplanen för sådana tjänstemän.

Med hänsyn till den relativt långa tid landsfogdeaspiranten torde få kvarstanna i befattning som e. o. landsfogdeassistent synes det utredningsmännen skäligt att han, sedan han under tre år innehaft sådan befattning, uppflyttas i 24 lönegraden i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän.

Vad angår löneställningen för biträdande landsfogde anför utredningsmännen, att de övervägt, huruvida sådan befattningshavare borde anställas som ordinarie tjänsteman men stannat för att föreslå, att tills vidare jämväl dessa tjänster placerades såsom extra ordinarie. För att vinna syftet med dessa tjänsters inrättande ävensom med hänsyn till de kvalificerade uppgifter, som vore förknippade med desamma, borde de i avlöningshänseende likställas med e. o. länsassessorstjänster och sålunda placeras i 27 lönegraden i den i civila icke-ordinariereglementet intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän.

I fråga om vissa övriga uppkomna spörsmål hava utredningsmännen yttrat bland annat följande.

Under den tid landsfogdeaspirant fullgör provtjänstgöring bör tjänstgöringstraktamente icke utgå. I övrigt bör resekostnads- och traktamentsersättning utgå enligt samma grunder som gälla för landsfogdeassistent.

Med hänsyn till den särskilda karaktären av de extra landsfogdeassistentbefattningarna synes innehavare av dylik tjänst, vid tjänstgöring å annan ort än stationeringsorten, allenast böra erhålla ett reducerat tjänstgöringstraktamente, förslagsvis för familjeförsörjare 7 kronor 50 öre och för annan tjänsteman 5 kronor för dygn. Under tjänstgöring å samma ort bör traktamente utgå under högst 90 dagar.

Beträffande resekostnads- och traktamentsersättning åt biträdande landsfogde böra gälla de jämkningar, vilka meddelats i 2 § 1 mom. första stycket

andra punkten kungörelsen den 24 november 1932 angående vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet m. m. Vid biträdande landsfogdes resa för förrättning inom eget tjänstgöringsområde synes traktamentsersättningen böra bestämmas till tolv kronor för dag medan det i allmänna resereglementet upptagna beloppet 7 kronor för natt torde böra utgå oförändrat.

Under tid extra landsfogdeassistent genomgår polischefskurs synes han böra bibehållas vid de avlöningsförmåner, vilka tillkomma honom i innehavd befattning.

Under tid e. o. landsfogdeassistent eller extra landsfogdeassistent tjänstgör såsom statspolisassistent synes han böra erhålla ett arvode motsvarande vad som skulle ha tillkommit honom, därest han fortfarande innehaft befattningen som landsfogdeassistent.

Beträffande semester, tjänstledighet m. m. synes för statspolisassistent i tillämpliga delar böra gälla de föreskrifter härom, som skulle hava gällt, därest han fortfarande tjänstgjort såsom e. o. landsfogdeassistent eller extra landsfogdeassistent.

Utredningsmännen hava slutligen föreslagit, att landsfogdeassistent av statsmedel skall erhålla ersättning för flyttningskostnader i samband med förordnande som statspolisassistent och därvid hänvisat till uttalande av föredragande statsrådet i 1945 års statsverksproposition (sid. 351). Beträffande extra landsfogdeassistent borde dock ersättning utgå endast om han vore familjeförsörjare.

Yttrandena.

De av utredningsmännen föreslagna avlöningsförmånerna åt de olika befattningshavarna inom landsfogdarnas biträdesorganisation hava i allmänhet tillstyrkts eller lämnats utan erinran.

Justitiekanslersämbetet har ansett de föreslagna biträdande landsfogdetjänsterna böra uppföras å ordinarie stat. Rörande detta och andra lönespörsmål anför ämbetet härutöver bland annat.

Att ett varaktigt behov av biträdande landsfogdetjänster förefinnes i de län, där de föreslagits inrättade, är tydligt. Ämbetet, som är väl medvetet om den varsamhet som bör iakttagas vid inrättande av ordinarie tjänster, skulle likväl icke ha ifrågasatt dessa tjänsters omedelbara uppförande å ordinarie stat, om icke åklagarorganisationen till väsentlig del är av kommunal natur och det för rekryteringen av överåklagartjänsterna är av största betydelse att kunna såsom sökande till tjänsterna påräkna stadsfiskaler i större städer. Det torde icke kunna förväntas, att en ordinarie stadsfiskal lämnar sin tjänst för att söka en extra ordinarie befattning som biträdande landsfogde. Och att en stadsfiskal under en längre tid är tjänstledig från stadsfiskalsbefattningen för att uppehålla en tjänst som biträdande landsfogde är föga förenligt med stadens intressen. På grund härav vill justitiekanslersämbetet hemställa om sådan ändring i förslaget, att tjänsterna uppföras å ordinarie stat. Beträffande lönegraden skulle vid bifall härtill en sänkning med en grad möjligen kunna ifrågasättas. Med hänsyn till dels — och i främsta rummet — arten av de arbetsuppgifter, som böra ankomma

å biträdande landsfogden och som i allt väsentligt skola vara lika med dem landsfogden har att handhava, dels ock vikten av att tjänsterna bliva ekonomiskt sett så förmånliga, att stadsfiskaler i större städer skulle vilja reflektera å desamma, anser justitiekanslersämbetet emellertid 27 lönegraden böra bibehållas.

Justitiekanslersämbetet har vidare ifrågasatt, huruvida icke jämväl landsfogdeassistenterna borde överföras till ordinarie stat, men ansett sig ej för närvarande böra föreslå detta. Ämbetet säger sig vid detta ställningstagande hava fäst särskilt avseende vid förslaget att landsfogdeassistenterna efter tre års tjänst skulle uppflyttas i lönegraden Eo 24. Ekonomiskt sett innebure detta en icke obetydligt större förmån än tjänsternas uppförande å ordinarie stat i lönegraden A 22. Förslagets förverkligande skulle ock innebära en förbättring av rådande ogynnsamma befordringsutsikter å åklagarbanan och därigenom öka dugande juristers benägenhet att ägna sig åt banan. Nämnas kunde att inom de närmaste tio åren pensionerades allenast två landsfogdar — varav den ene, i Gotlands län, beklädde en befattning som kunde tänkas bliva sammanslagen med stadsfiskalstjänsten i Visby — och fem stadsfiskaler i städer med ett invånarantal av 20 000 eller däröver.

Löneställningen för extra landsfogdeassistenter har ämbetet likaledes funnit lämpligt avvägd. Ej heller mot den föreslagna ersättningen till aspiranterna har ämbetet haft något att erinra.

Ämbetet har vidare berört statspolisassistentens löneställning samt därvid framhållit, att då det för blivande åklagare-polischefer vore av stort värde att erhålla inblick i centralt polisarbete och det jämväl eljest kunde vara av betydelse, att aspiranter å åklagarbanan någon tid tjänstgjorde hos statspolisintendenten, borde statspolisassistentens anställningsförhållanden icke bliva sämre än landsfogdeassistenternas. Enligt ämbetets mening skulle det vara mest rationellt, att statspolisassistentbefattningen vore en extra ordinarie befattning i samma lönegrad som landsfogdeassistenttjänsterna. Därmed undvekes de olägenheter, som nu yppat sig på grund av befattningens karaktär av arvodestjänst.

Statskontoret har anført.

Enahanda löneförmåner, som skulle tillkomma juris kandidat vid tjänstgöring hos landsfogde, synas likaledes böra utgå under den tid landsfogdeaspirant fullgör polistjänst. Förslaget om en placering av aspirant efter nämnda tjänstgöring som extra tjänsteman i 20 lönegraden föranleder icke heller någon erinran från statskontorets sida. En placering av landsfogdeassistenterna i 22 lönegraden förefaller jämväl välmotiverad. Däremot kan statskontoret icke finna tillräckliga skäl föreligga för att e. o. assistent efter tre års tjänstgöring skall uppflyttas i 24 lönegraden. En sådan uppflyttning synes för övrigt redan av principiella skäl icke böra ifrågakomma. De biträdande landsfogdarna torde förutom assistentgöromål få vissa mer kvalificerade uppgifter. Enligt statskontorets mening är emellertid 27 lönegraden för hög för dessa befattningshavare. Ämbetsverket förordar för sin del 24 lönegraden.

Traktamentsersättningsbeloppen för biträdande landsfogde för resor inom eget tjänstgöringsområde synas böra jämkas något nedåt, förslagsvis till 11 kronor för dag och 6 kronor för natt. Vad utredningsmännen anfört rörande avlöningsförhållandena m. m. för landsfogdeassistent, vilken tjänstgör såsom statspolisassistent, föranleder icke någon erinran från statskontorets sida. Ämbetsverket förutsätter, att vederbörande under sådan tjänstgöring kvarstår som landsfogdeassistent men erhåller tjänstledighet under erforderlig tid.

Allmänna lönenämnden säger sig med hänsyn till angelägenheten av att rekryteringen till landsfogdebefattningarna bleve ordnad på ett tillfredsställande sätt, icke funnit anledning till erinran mot de framlagda förslagen till löneställning m. m. för landsfogdeaspiranter, landsfogdeassistenter samt de av utredningsmännen föreslagna befattningarna som biträdande landsfogdar. Lönenämnden ville dock fästa uppmärksamheten vid att de sakkunniga syntes avse, att biträdande landsfogde skulle tillsättas i enahanda ordning, som för närvarande gällde beträffande tillsättandet av landsfogdeassistent, och att således förordnande å förstnämnda tjänst skulle meddelas av länsstyrelse i samråd med justitiekanslersämbetet. Då biträdande landsfogde föreslagits placerad i Eo 27, ansåge sig lönenämnden böra ifrågasätta, huruvida icke Kungl. Maj:t borde förbehålla sig beslutanderätten vid förordnande å dylik befattning. Mot de förordade grunderna för ersättning till juris kandidat, vilken å landsfogdeexpedition fullgör i 20 § domsagostadgan omförmäld tjänstgöring, har lönenämnden icke haft något att invända.

Ett par länsstyrelser, nämligen länsstyrelserna i Malmöhus och Västerbottens län, hava framhållit som sin mening, att den föreslagna löneställningen för landsfogdeassistenterna vore väl gynnsam i förhållande till löneställningen för de icke ordinarie länsstyrelsejuristerna.

Departementschefen.

Med hänsyn till den självständiga ställning som de biträdande landsfogdarna äro avsedda att erhålla och de kvalificerade uppgifter, som komma att anförtros dem, synes intet vara att erinra mot den av utredningsmännen föreslagna lönegradsplaceringen för dessa befattningshavare. Befattningarna torde tills vidare få uppföras å extra ordinarie stat. Innehavare av dessa tjänster torde böra utses av Kungl. Maj:t.

I den av utredningsmännen föreslagna rekryteringsgången för befordran till extra ordinarie landsfogdeassistent anser jag däremot vissa jämkningar vara påkallade för vinnande av närmare anslutning till rekryteringsgången för förvaltningsjurister. Jag vill sålunda föreslå, att aspiranter å landsfogdebanan under ett år, däri inbegripet tiden för praktisk polisutbildning, erhålla arvode motsvarande lönegraden Ex 15. Efter nämnda tid bör aspirant, som är lämplig för fortsatt tjänstgöring på landsfogdebanan, kunna anställas som extra landsfogdeassistent med placering i lönegraden Ex 19. Efter ytterligare

två år bör anställning kunna vinnas som extra ordinarie assistent med placering i lönegraden Eo 19.

Mot utredningsmännens förslag, att inrätta sju extra ordinarie landsfogdeassistenttjänster i lönegraden Eo 22 har jag intet att invända. Befordran till nämnda lönegrad bör kunna vinnas av assistent i lönegraden Eo 19 i den mån befattning inom den högre lönegraden blir ledig. Förslaget att e. o. assistenter efter att under tre år hava tillhört lönegraden Eo 22 skulle uppflyttas till lönegraden Eo 24 anser jag mig, i varje fall för närvarande, ej kunna biträda.

Förslaget om att extra eller extra ordinarie landsfogdeassistent under tid då han uppehåller befattning som statspolisassistent skall äga åtnjuta arvode motsvarande honom tillkommande löneförmåner som landsfogdeassistent vill jag biträda. Arvodet bör härvid avvägas så att det motsvarar lönen beräknad efter högsta dyrort. Då det i årets statsverksproposition under anslaget till Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar för avlönande av statspolisassistenten avsedda beloppet (posten till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t) ej beräknats med hänsyn till det här framlagda förslaget, bör riksdagens medgivande utverkas till att få överskrida nämnda anslagspost med erforderligt belopp eller 1 700 kronor. Jag vill likaså tillstyrka, att extra landsfogdeassistent under tid, då han genomgår polischefskurs må bibehållas vid de löneförmåner, som tillkomma honom å innehavd befattning.

I fråga om tjänstgöringstraktamenten m. m. åt här avsedda befattningshavare vid tjänstgöring å annan ort än stationeringsorten torde Kungl. Maj:t framdeles få fatta beslut.

Tingsnotaries tjänstgöring å landsfogdeexpedition.

Utredningsmännen.

Härefter hava utredningsmännen övergått till att behandla frågan om beredande av arvode åt juris kandidat, som fullgör i 20 § domsagostadgan omförmäld tjänstgöring. Utredningsmännen anföra, att, ehuru den i nämnda författningsrum meddelade bestämmelsen att med tjänstgöring i domsaga finge till en tid av sex månader i vissa hänseenden likställas väl vitsordad tjänstgöring såsom biträde hos landsfogde hade varit gällande sedan den 1 juli 1943, hade, måhända med något enstaka undantag, icke någon hittills begagnat sig av denna möjlighet till utbyte av tjänstgöring. Den främsta orsaken härtill syntes utan tvekan hava varit att domsagojuristen enligt hittills gällande bestämmelser under sin tjänstgöring hos landsfogde skulle nödgas arbeta utan lön, medan tjänstgöringen i domsaga vore avlönad.

Utredningsmännen, som säga sig dela justitiekanslersämbetets uppfattning rörande värdet av domsagojuristernas tjänstgöring å landsfogdekontor, ifrågasätta, om icke den förestående nya processordningen aktualiserade värdet av en sådan kompletterande utbildning. Medan i civilmål förberedel-

sen av processen komme att ske inför rätten och domsagojuristen här sålunda finge tillfälle att följa uppläggningsen av ett dylikt mål, skedde i brottmål förberedelsen inför åklagaren, varför domsagojuristen endast finge ringa inblick i hur ett brottmål från början handlades. Även för rekryteringen av åklagartjänsterna kunde det vara av betydelse att domsagojuristen uppmantrades att pröva, huruvida han ägde håg och fallenhet för polis- och åklagarbanan. Tjänstgöringen hos landsfogde borde förläggas till senare delen av domsagotjänstgöringen. Domsagojuristen hade då lättare att fatta innebörden av vidtagna åtgärder samt tillgodogöra sig erfarenheterna därav. Då han samtidigt utförde ett för det allmänna nyttigt arbete, syntes alla skäl tala för att han i ekonomiskt hänseende icke borde bliva sämre ställd än om han i domsaga fullgjort hela den för tingsmeritering föreskrivna tjänstgöringen. En förutsättning för att ifrågasatt arvode utginge borde vara, att behov av arbetskraft påvisades föreligga. Då det ej vore möjligt att på förhand avgöra till vilken landsfogdeexpedition dylik tjänstgöring borde förläggas, ville utredningsmännen föreslå, att juris kandidat, som önskade fullgöra nu ifrågavarande tjänstgöring hos landsfogde, skulle anmäla detta till justitiekanslersämbetet, som borde bestämma, huruvida och för vilken tid sådant biträde finge mot arvode vara anställt hos landsfogde. Hinder syntes icke i och för sig böra möta att tingsnotarie finge tjänstgöra hos landsfogde, som redan tilldelats e. o. eller extra landsfogdeassistent. I avvaktan på ytterligare erfarenheter borde förslagsvis högst tre juris kandidater årligen, envar under sex månader, få fullgöra sådan tjänstgöring, varom nu fråga.

Yttrandena.

Förslaget att juris kandidat, som fullgör viss del av den i 20 § domsagostadgan avsedda tjänstgöringen å landsfogdeexpedition, härunder skall äga åtnjuta arvode med belopp motsvarande vad han skulle ägt åtnjuta därest hela ifrågavarande tjänstgöring förlades till domsaga har allmänt tillstyrkts eller lämnats utan erinran.

Landsfogden i Stockholms län har framhållit, att ett större antal juris kandidater än utredningsmännen föreslagit borde beredas tillfälle att tjänstgöra hos landsfogde.

Justitiekanslersämbetet har ansett sig böra framhålla, att landsfogdeaspirant icke genom att tjänstgöra å landsfogdeexpedition borde kunna minska den tid för tjänstgöring i domsaga, som vore föreskriven i instruktionerna för landsfogdar och landsfogdeassistenter. Tvärtom skulle det enligt ämbetets mening vara av stort värde, om de blivande åklagarna förvärvade en grundligare juridisk utbildning än vad för närvarande vanligen vore fallet. Detta syntes ämbetet närmast böra ske genom tjänstgöring i hovrätt, varav dock icke borde följa någon minskning i de löneförmåner, som vederbörande eljest åtnjöte. Tjänstgöring å landsfogdeexpedition under tingsstämningstiden

borde kunna räknas åklagaraspirant till godo vid förordnande å åklagarbanan.

Departementschefen.

Mot utredningsmännens förslag rörande tingsnotaries tjänstgöring å landsfogdeexpedition har jag i huvudsak intet att erinra. Jag vill dock förordna, att ett större antal tingsnotarier än det av utredningsmännen föreslagna beredes tillfälle till sådan tjänstgöring. Antalet synes för nästa budgetår böra beräknas till sex.

Det torde dock ej böra föreskrivas, att tjänstgöringen hos landsfogden städse bör förläggas till senare delen av domsagotjänstgöringen. Arvodet torde böra utgå med samma belopp som vederbörande skulle hava ägt uppbära, om han i stället tjänstgjort i domsaga.

Kostnadsberäkningar.

Utredningsmännen.

Kostnaderna för den av utredningsmännen föreslagna organisationen, vilken föreslås skola träda i tillämpning den 1 juli 1946, hava beräknats till 122 600 kronor enligt följande sammanställning.

Grundlöner, efter avdrag för pensionsavgifter:

2 biträdande landsfogdar i lönegrad Eo 27	kronor	17 300
7 landsfogdeassistenter i lönegrad Eo 22 placerade i Stockholm, Göteborg, Karlstad, Falun, Gävle, Umeå och Luleå	»	47 100
3 landsfogdeassistenter i lönegrad Ex 22 samt 2 landsfogdeaspiranter i lönegrad Ex 20	»	29 700
Arvodet till 3 juris kandidater, med tjänstgöring hos landsfogde under vardera sex månader	»	9 000
Rörligt tillägg och kristillägg	»	29 200
Kallortstillägg	»	400
		<hr/>
	kronor	132 700

Avgår:

Arvode till landsfogdeassistent, vilken tjänstgör som statspolisassistent	kronor	10 100
		<hr/>
	Summa kronor	122 600

Utredningsmännen hänvisa till att kostnaden för avlöning av de för närvarande anställda landsfogdeassistenterna (5 e. o. assistenter i Eo 19 och 4 extra assistenter i Ex 18) kunde beräknas till 63 100 kronor. Mellanskillnaden mellan det belopp, varmed anslagsposten till avlöningar till icke-

ordinarie personal upptagits i avlöningsstaten för landsfogdarna m. fl. för innevarande budgetår, och nyssnämnda belopp utgjorde 31 300 kronor, vilken summa syntes vara avsedd för ersättningar åt vikarier för landsfogdar och landsfogdeassistenter m. m. Vid övergång till den av utredningsmännen föreslagna organisationen syntes sistnämnda belopp kunna minskas till i runt tal 20 000 kronor.

Merkostnaderna för avlöningar till den av utredningsmännen föreslagna organisationen av rättsbildad hjälp hos landsfogdarna kunde sålunda, sedan avdrag gjorts å pensionsavgifter, uppskattas till omkring (122 600 — 63 100 — 31 300 + 20 000) 48 200 kronor.

Vad angår rese- och traktamentskostnader, sjukvård m. m. beräknas en övergång till den av utredningsmännen föreslagna organisationen icke medföra någon ökning av betydelse.

Departementschefen.

Mot utredningsmännens beräkningar synes i och för sig intet vara att erinra. De av mig förordade grunderna för avlönande av aspiranter och assistenter medför dock, att kostnaderna för löner till dessa bliva något lägre än enligt utredningsmännens förslag. Å andra sidan föranleder vad jag föreslagit rörande antalet å landsfogdekontor tjänstgörande tingsnotarier en höjning av ifrågavarande arvodespost till i runt tal 16 800 kronor.

Anslagsbehovet för budgetåret 1946/47.

Jag övergår härnäst till att behandla frågan om anslagsbehovet till landsfogdarna m. fl. för budgetåret 1946/47.

1:o Landsfogdarna m. fl.: Avlöningar, förslagsanslag.

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1944/45	347 000	370 573
1945/46	347 000	—
1946/47 (förslag)	406 500	—

Kungl. Maj:t har den 28 juni 1940 fastställt personalförteckning för landsfogdarna m. fl. upptagande 23 landsfogdar i lönegraden A 29 samt 1 landsfogde i lönegraden A 28.

Kungl. Maj:t har vidare den 7 maj 1943 fastställt avlöningsstat för landsfogdarna m. fl. att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis kronor 230 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis » 72 000
3. Rörligt tillägg, förslagsvis » 45 000

Summa förslagsanslag kronor 347 000

För att bereda möjlighet för Kungl. Maj:t att tillgodose behovet av biträdes hjälp åt landsfogdarna har anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal i gällande avlöningsstat upptagits med ett förslagsvis beräknat belopp. Jag föreslår, att denna anordning bibehålles även för nästa budgetår.

Vad angår anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän synes någon ändring ej påkallad.

Under posten till avlöningar till icke-ordinarie personal bör beräknas medel för avlönande av *dels* 2 biträdande landsfogdar (Eo 27), *dels* 7 extra ordinarie landsfogdeassistenter (Eo 22), *dels* 3 extra landsfogdeassistenter (Ex 19), *dels* ock 2 aspiranter (arvode motsvarande Ex 15). Grundlönerna till dessa befattningshavare efter avdrag för pensionsavgifter men med inräknande av kallortstillägg kunna beräknas till i runt tal 88 700 kronor. Härtill böra läggas 16 800 kronor för arvoden åt tingsnotarier under deras tjänstgöring å landsfogdeexpedition. Slutligen bör, i enlighet med vad utredningsmännen föreslagit, för ersättningar åt vikarier för landsfogdar och landsfogdeassistenter under posten beräknas ett belopp av 20 000 kronor. Posten torde sålunda böra upptagas till (88 700 + 16 800 + 20 000) 125 500 kronor.

För rörligt tillägg slutligen beräknar jag ett belopp av i runt tal 51 000 kronor.

Anslaget i sin helhet skulle sålunda behöva upptagas med (230 000 + 125 500 + 51 000) 406 500 kronor.

2:o) Landsfogdarna m. fl.: Omkostnader, förslagsanslag.

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1944/45	80 000	116 082
1945/46	90 000	—
1946/47 (<i>förslag</i>)	90 000	—

Den 18 maj 1945 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för landsfogdarna m. fl., att tillämpas under budgetåret 1945/46:

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., förslagsvis	kronor	1 000
2. Reseersättningar, förslagsvis	»	49 000
3. Expenser, förslagsvis	»	40 000
		Summa kronor 90 000

Belastningen för budgetåret 1944/45 å anslagsposterna till sjukvård m. m. och till expenser har uppgått till 1 672 respektive 49 986 kronor. För nästa budgetår beräknar jag posterna till samma belopp som för det löpande eller sålunda till 1 000 respektive 40 000 kronor.

Posten till reseersättningar har under det gångna budgetåret belastats med 64 424 kronor. Då emellertid belastningen å posten utöver det i omkostnadsstaten upptagna beloppet främst torde ha orsakats av de under budgetåret rådande krisförhållandena, anser jag mig icke böra förordna en höjning utan föreslår, att posten upptages till oförändrat belopp eller 49 000 kronor.

Sammanlagda anslagsbehovet skulle sålunda uppgå till (1 000 + 49 000 + 40 000) 90 000 kronor.

Hemställen,

Under hänvisning till vad jag i det föregående anfört och föreslagit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för landsfogdarna m. fl.:

Personalförteckning:

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
23 landsfogdar	A 29
1 landsfogde	A 28;

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

2 biträdande landsfogdar	Eo 27
7 landsfogdeassistenter	Eo 22;

dels godkänna följande avlöningsstat för landsfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	230 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	125 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	51 000

Summa förslagsanslag kronor 406 500;

dels till Landsfogdarna m. fl.: Avlöningar för budgetåret 1946/47 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 406 500;

dels till Landsfogdarna m. fl.: Omkostnader för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av . . . kronor 90 000;

dels ock medgiva, att den i avlöningsstaten för Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar i årets statsverksproposition upptagna anslagsposten till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, må överskridas med högst 1 700 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bengt Söderqvist.